

En färd till doktorn vid sekelskiftet Ett minne ur livet i gränsbygderna

År 1900 i juli månad företog undertecknad i sällskap med min mor, som i 25 år lidit av en svårartad astma, en resa till den vitt beryktade doktorn Otto Mejländer i Trysil. De fyra första milen färdades hon på hästryggen, färden gick från Heden förbi Skärvallen (en omväg, ska kanske stå Stenvallen?) och över Fulufjället till byn Skåret på norska sidan, där vi övernattade. Det var då ändpunkten för landsvägen från norska inlandet mot gränsen. Vi lånade i Skåret en åktrilla andra dagen och färden fortsatte tills vi på kvällen var framme i Trysil, dit det var 6 mil från Skåret.

I Trysil fick vi logis hos en bekant. Den 19 juli besökte vi doktorn som noggrant undersökte den sjuka och hon fick medicin med sig hem. Den lindrade, och botade delvis sjukdomen, hon fick samma medicin därifrån flera gånger. Min mor var då 56 år och hon levde tills hon blev 78 år gammal.

När vi var klara hos doktorn, besåg vi kyrkogården samt kyrkan utan och invändigt och bland annat som särskilt väckte mitt intresse där var en tavla från år 1644, påminnande om hur Särna erövrades från Norge av Daniel Buscowius.

Vår ciceron var en vän och bekant från svenska Gördalen i Särna, Teodor Olsson, som vid den tiden innehade organistbefattningen i Trysils kyrka. För att vi skulle få höra något känt svenskt i den norska orgeln spelade han för oss den gamla julpsalmen "Var hälsad sköna morgonstund" medan jag med en vev drog in luft i den stora orgeln.

Senare på eftermiddagen anträdde återfärden och vi övernattade då hos bekanta i den norska byn Lördalen. Den 20 juli besåg vi kyrkogården i Lördalen och med det besöket var ett särskilt minne förknippat, för jag hade en farbror som var begravd där, han dog trettandedag jul 1884, 29 år gammal. Från Lördalen for vi först till Skåret igen, där vi återlämnade den lånade trillan.

Så fortsattes resan på den obanade skogsvägen, nu med den sjuka på hästryggen igen, nu till Gördalen, dit det var 11 km, och där stannade vi en dag hos släkt och bekanta. Den 22 juli gick hemfärden över Fulufjället förbi Mörkret och hem till Heden igen. Jag hade då färdats med den sjuka på hästryggen i drygt nio mil, och tolv mil hade vi åkt efter häst, fram och åter mellan Skåret och Trysil.

Ovanstående skildring vill visa hur besvärligt det var med en sådan resa vid tiden för sekelskiftet jämfört med de kommunikationsmöjligheter vi har nu. Man kan nog tänka sig vad det vill säga att färdas med en sjuk person på hästryggen över fjäll, berg och dalar, på obanade skogsstigar drygt 9 mil! Men en upplevelse var det!

Busk Jonas Jönsson
Heden den 30 aug 1940